

GÜLSƏN MEHDİYEVA
Heydər Əliyev adına Akademiya
Xırdalan şəhər Şıxəli Qurbanov 9
gulshen_isazade@hotmail.com

İNGİLİS VƏ AZƏRBAYCAN DİLLƏRİNDƏ ALINMA SÖZLƏR HAQQINDA

Xülasə

Məqalədə ingilis və Azərbaycan dillərində alınma sözlər tədqiq edilir. Beləliklə, bu qənaətə gəlmək olur ki, sözlərin çoxmənalılıığı və ya polisemiya dildəki bu və ya digər leksik vahidin ilkin mənadan başqa yeni mənalarda işlənməsini şərtləndirir.

Dil heç vaxt sabit vəziyyətdə qalmır. İnsan cəmiyyətinin inkişafı və dəyişməsilə əlaqədar olaraq dil inkişaf edir və daima dəyişir. Bu vəziyyəti ingilis və Azərbaycan dillərində də müşahidə etmək mümkündür.

İngilis dili lüğət tərkibi zəngin olan dillərdəndir. Ölkənin həyatında baş verən bütün yeniliklər, dəyişikliklər, ətraf aləmdə müşahidə olunan hallar istənilən dilin lüğət tərkibində əks olunur. İngilis dilinin lüğət tərkibi də əsrlərdir ki, zənginləşir və zənginləşməkdədir. İqtisadiyyatda, siyasətdə, kənd təsərrüfatında, idmanda, dində, hətta məişətdə belə müşahidə olunan vəziyyətlərin dilin lüğət tərkibində əks olunması həmin dilin lüğət tərkibinin zənginləşməsini şərtləndirən vasitələrdən hesab edilir.

Müasir ingilis dilinin lüğət tərkibi uzun və mürəkkəb yol keçib. S.Potter “Dilimiz” kitabında ingilis dilinin lüğət tərkibinin zənginləşməsinin mürəkkəb və keşməkeşli yollarını ətraflı şəkildə tədqiq edib.

Hər dövrün tələbinə uyğun olaraq yeni sözlər yaranır və zaman keçdikcə həmin yeni sözlər arxaıqlaşır və onların yerini başqa yeni sözlər əvəz edir.

Müşahidələr göstərir ki, ingilis dili xarici təsirlərə həmişə açıq olub. Tarix ərzində həm ingilis, həm də Azərbaycan dilləri fərqli dillərdən kifayət qədər söz götürüb. Vurğulamalıyıq ki, ingilis dili söz ehtiyatının əsas hissəsi latın və fransız mənşəli sözlərdir. Azərbaycan dili də ərəb, fars, yunan dillərindən çox sözlər götürüb.

Açar sözlər: dil, alınma sözlər, ingilis, Azərbaycan, dövr, şərait, zaman

İngilis və Azərbaycan dilləri həm mənşə, həm də tipoloji quruluş baxımından fərqli dil qruplarına daxildir. İngilis dili Hind-Avropa dillərinin german dilləri qrupuna daxildir və morfoloji quruluşuna görə analitik dildir. Azərbaycan dili isə türk dillərinin oğuz qrupuna daxil olub, morfoloji quruluş baxımından aqqlütinativ dildir.

İnsanlar instinktiv olaraq yeriməyi və nəfəs almağı öyrəndikləri kimi, cümlə qurmağı da öyrənirlər. Cümlələr insanların yaddaşına həkk olunur və fərqli şəkildə danışıqda işlədilir. İnsanların yaddaşında onların fərdi linqvistik biliklərinə uyğun gələn müəyyən sayda cümlə nümunələri vardır (1, s. 38).

İngilis dili, əsasən, analitik dil olduğundan cümlə həmin dilin ən başlıca vahidi hesab edilir. Cümlələr sözlərdən tərtib olunur.

Dilin lüğət tərkibi sözlərlə zəngindir. Sözləri fərqli mövqedən təhlil etmək olar. Onlar çox aspektli və çox cəhətlidir. Sözlər dildə işləndikcə xalqın təfəkkür tərz, məişəti və təsərrüfat həyatı ilə bağlı olaraq ilkin mənasını genişləndirir, yeni mənə çalarları yaranır, müxtəlif formalarda işlənir və öz formasını həmişə dəyişir. Bu proses dildə həmişə davam edir və bu da sözlərin forma və mənə münasibətlərinə təsir göstərir (3, s. 16). Bu səbəbdən də dildə sözlərin mənalarının genişlənməsi, köçürülməsi, müxtəlif istiqamətlərdə dəyişməsi müşahidə edilir.

Dildə mövcud olan sözlər dilin həm öz sözləri hesabına, həm də kənardan dilə daxil olan sözlər hesabına gündən günə zənginləşir və genişlənir. Alınma sözlər istənilən dilin lüğət tərkibinin genişlənməsində iştirak edir (6, s. 11).

Elə bir dil yoxdur ki, onun lüğət tərkibi yalnız öz sözlərindən ibarət olaraq formalaşmış olsun. Əks halda o dilin inkişafından sözhəzət belə gedə bilməz. İstənilən dilə kənardan gələn söz həmin dilin zəifliyi anlamını vermir. Dövr inkişaf edirsə, dildə yeni sözlərin yaranması labüddür və dildə mövcud olmayan sözün kənardan dilə daxil olması təəccüblü hesab edilməməlidir.

Azərbaycan dilinin lüğət tərkibində çox söz ərəb, fars, rus və Avropa sözləridir. Əsirlər boyu dilimizə keçən ərəb və fars mənşəli sözlər artıq dilimizdə vətəndaşlıq hüququ qazanmış hesab edilə bilər. Məsələn: *məktəb, kitab, həkim, kədər, qəm, zalım, məzlum, eşq, aşiq, məşuq* və s. kimi çox söz dilimizə ərəb dilindən keçmişdir.

A.Babayev başqa dillərdən alınma sözlərin iki üsulunu təqdim edir (2, s. 300):

1) *alınma, yəni vasitəsiz keçən sözlər*. Alınma sözlər bir dildən başqasına üçüncü dilin iştirakı olmadan keçir. Bu cür sözlər az təhrifə uğrayır. Lüğət tərkibinin başqa dillər hesabına zənginləşməsi aşağıdakı kimi təqdim edilə bilər:

1) rus dilindən alınma sözlər: *traktor, kombayn, kolxoz, samovar, komsomol* və s.

2) fars dilindən alınmalar: *şəkər, kandar, kargüzar, xakəndaz, payəndaz, dilbər, dilsuz, xətkəş, rəngsaz, sənətkar, cəfakar* və s.

3) ərəb dilindən fars dilinə və fars dilindən də Azərbaycan dilinə keçən sözlər. Bu cür sözlər dilimizə fars dili şəkilçiləri qəbul edərək daxil olub. Məsələn: *zülmkar, cəfakəş, bəlakeş, saatsaz, əlaqədar, əzabkeş, kədərək, surətbaz* və s. (2, s. 302).

Dilə daxil olan sözlər ilk əvvəl dilin fonetik qanunlarını qəbul etməlidir (4, s. 100). Dilin fonetik qanunauyğunluğunu qəbul edə bilən sözlər artıq həmin dilin lüğət tərkibində sərbəstlik qazanan sözlər hesab edilir. Azərbaycan dilində bir qrup ərəb mənşəli sözlər var ki, onlar artıq dilin fonetik qanunauyğunluqlarına tabe olmuş və “müstəqillik” qazanmış hesab edirlər. Məsələn:

Eşq, aşiq, məşuq, hökm, hakim, məhkum, həkim, təhkim, mühakimə, elm, alim, məlum, cəhd, cahid, cəhil, cəhl, zülm, zalım, məzlum və s.

A.Babayev başqa dillərdən alınma sözlərin ikinci üsulu kimi üçüncü dilin vasitəsilə sözlərin keçməsinə müəyyən edir. O, bu cür sözləri “alınma sözlər” kimi də qəbul edir (2, s. 303). Bu sözlər bir dildən başqa dilə keçir və sonra da üçüncü dilə keçir. Bu baxımdan rus dili vasitəsilə Azərbaycan dilinin zənginləşməsinə görmək mümkündür. Məsələn, dilimizə rus dilindən gələn Arvopa mənşəli sözləri belə siyahılaya bilərik:

a) alman sözlər. Məsələn: *şlaqen – vurmaq, baum – ağac (şlaqbaum), hals – boğaz, tux – dəsmal, apfel – alma, sin – Çin (apelsin), soldat, ştat, marka, abzas, bink* və s.

b) ingilis sözləri: *vaqzal, xuliqan, miting, folklor, futbol, lift, pozisiya, opponent, park, klub* və s.

v) fransız sözləri: *loja, adres, avanqard, büro, püre, kalife, albom, bloknot, briqada, dram, janr, qastronom, beton, marşal, milyon, partizan, redaktor, radaksiya, felyeton* və s.

q) Latın sözləri. Qeyd edək ki, Latın mənşəli sözlərə bütün dünya dillərinin lüğət tərkibində rast gəlmə olar. Bu təsadüfi deyildir. Latın dili ölü dil olduğundan, dünyada tibb terminləri və dərman reseptləri bu dildə aparılır. Eyni zamanda, çox elmlərin adları da latındadır. Latın mənşəli sözlərə aşağıdakıları nümunə verə bilərik:

Proses, radio, respublika, seriya, universitet, firma, familiya, klassik, kurs, laboratoriya, laborant, orden, norma, prospekt, kurs, intonasiya, kanal, direktor, diktator, dissertant, dissertasiya, diktatura, diktant, akt, assistent, auditoriya, qonorar, qlobus və s.

g) yunan mənşəli sözlər. Yunan dili çox elmlərin vətəni hesab edilir və bu səbəbdən də bir çox elmi terminlərin adları yunancadır. Elə buna görə də yunan mənşəli sözlərə dünyanın bütün dillərində rast gəlmək olur. Dilimizə rus dili vasitəsilə keçən yunan mənşəli sözlərə də rast gəlmək mümkündür. Məsələn:

aqronom, avtomat, sinonim, omonim, antoqonizm, atom, dialekt, dialektika, monument, demokrat, demokratiya, demoqoq, dialekt, dialektika, monoloq, dialoq, drama, drammatizm, dramaturgiya, ideya, idealizm, idealist, kefedra, poeziya, telefon, filosof, fizika, filologiya və s.

d) italyan sözləri. Azərbaycan dilində italyan mənşəli sözlər də mövcuddur. Məsələn: *opera, ariya, duet, balet, kvartet, konsert, kamera, libretto, solo, pianino* və s. İtalyan mənşəli sözlər daha çox müsiqi ilə əlaqəlidir və bu sözlərə dünya dillərinin çoxunda rast gəlmək olar.

Azərbaycan dilində işlədilən *sarofan* sözü fars mənşəlidir. Fars dilində bu söz *sər* (*baş*) və *pa* (*ayaq*), yəni başdan ayağa geyinilən paltar mənasını verir. Bu söz fransız dilindən keçmiş, *f* samiti *p* ilə əvəz edilmiş, oradan rus dilinə keçmiş sonra *sarofan* şəklində dilimizə keçmişdir.

Eyni vəziyyətə *çamodan*, *protokol*, *alkoqol* və s. kimi sözlərdə rast gəlmək mümkündür. Ərəb dilində *came* (*paltar*)-dan *qab* sözü rus dilinə *çamodan* kimi keçmişdir. Rus dilində *c* samiti olmadığından əvvəlcə *çamadan*, sonralar *çemodan* şəklində işlənmişdir və Azərbaycan dilində bu söz rus dilində olduğu kimin işlədilir.

Bunlardan əlavə, *protokol* (*bəratül qövl*) söz qalığı, *Əlköhl* və s. sözlər rus dilinin fonetik qanunlarına tabe olduğdan sonra Azərbaycan dilə keçmişdir.

Məlum olduğu kimi, Azərbaycan dilində sözlərin prosesində rus dilinin rolunu böyükdür.

Rus dili XIX əsrin əvvəllərindən başlayaraq, Anadolu türkcəsindən başqa, demək olar ki, bütün türk dillərinin lüğət tərkibinin zənginləşməsində mühim rol oynayıb (4, s. 90).

Dilə daxil olan yeni sözləri terminologiyaya uyğun olaraq *neologizmlər* adlandırma bilərik. Söz yunan mənşəlidir: *neo* ‘yeni’, *logos* isə ‘söz’ anlamını verir. Məlumdur ki, insanların yaşadıkları həyat durmadan dəyişir, yenilənir və insanların mühitində yeni-yeni anlamlar yaranmağa başlayır. Həyatda baş verən yenilikləri adlandırmaq üçün insanlar yeni-yeni sözlər yaratmaq məcburiyyətində qalırlar. Çoxlarına məlum olan keçmiş sovetlilər birliyində Rusiyada baş vermiş siyasi fəaliyyətlə əlaqədar olaraq o zaman üçün yeni hesab edilən sözlər yaranmışdır. Məsələn: *bolşevik*, *bolşevizm*, *mənşevik*, *revolyusiya*, yaxud Azərbaycanda baş verən yeniliklə əlaqədar olaraq *inqilab*, *inqilabçı*, *fırqə*, *fırqəçi* və s. kimi sözləri neologizm hesab edə bilərik.

Neologizmlər əmələgəlmə, yaranma mənbəyinə görə müxtəlif olur. Onları iki qrupa bölmək olar (2, s. 315):

1) dilin öz materialları əsasında yaranan yeni sözlər. Bu cür sözlər *müstəqim* və *kalka* olaraq bölünür. Məsələn: *əyləc*, *toxtac*, *önləmək* və s. dilimizin materialları əsasında yaranmışdır. Lakin bu sözlərin *tormoz* (*saxlayan*), *önləmək* (*qabaqlamaq*) əsasında yarandığını demək olmaz. Bu kimi sözlərə dilimizdə çox rast gəlmək mümkündür. Məsələn: *açıqlamaq* (*şərh etmək*), *yelçəkər* (*skvoznyak*), *soyuduçu* (*xolodelnik*), *dondurma* (*morojenoe*) və s. Belə sözlər kalka üsulu ilə yaranmış yeni sözlər hesab edilir. Bundan əlavə, belə hala rast gəlmək olur ki, bir çox əcnəbi sözlərin dilin öz materialı əsasında düzəldilmiş, düşünülməmiş sözlərlə əvəz edilməsi də yeni sözlərin yaranmasına səbəb olur. Məsələn, *soyad* – *familiya*, *olay* – *hadisə*, *güvənc* – *fəxr etmə* və s. Bu cür sözləri dildə yaratmağın müsbət və mənfi tərəfləri vardır.

Yaxşı cəhət odur ki, dil öz soykökünə daha çox yaxınlaşır. Mənfi tərəfi isə odur ki, xalq illərdən bəri adət etdiyi sözü unuda bilmir. Bəzən elə ola bilər ki, isim və ya feil düzəldən şəkilçinin artırıldığı sözün hansı nitq hissəsinə aid olduğunu müəyyən etmək çətin olur. Bu vəziyyət də purizmə aparıb çıxarır. Məsələn, yuyum (*moyka*) sözünün isim və ya feil olmasını müəyyən etmək çətin olur. Elə bu səbəbdən də yeni söz yaranması prosesində diqqətli olmaq lazımdır.

2) dildə yeni yaranan sözlərin bir qrupu da başqa illərdən keçən sözlərdir. Bu cür sözlərin içərisində elələri də vardır ki, onlar başqa dillərdən, yəni dilin daha çox təmasda olduğu sözlərdən keçir. Məsələn, vaxtilə fransızlarla ingilislərin sıx əlaqəsi olduğundan fransız mənşəli sözlərə ingilis dilində rast gəlmək mümkündür.

Yuxarıda qeyd etdiyimiz kimi XIX əsrə qədər dilimizə xeyli miqdarda ərəb və fars sözləri keçmişdir. Daha sonra rus dili vasitəsilə dilimizə Avropa mənşəli sözlər keçməyə başladı (2, s. 10).

Neologizmlər dilə keçdikdə ilk əvvəl gəlidiyi dilin fonetik tərkibinə uyğun olaraq, əslində olduğundan fərqli şəkildə işlədilir. Sonralar həmin sözlər ya dildən çıxardılır, ya da əslinə yaxın şəkildə dildə vətəndaşlıq azanır. Məsələn:

Mən başa düşə bilmirəm ki, bura klubdur, zavoddur, *akitpropdur*, ya da məktəbdir, gəlmisən dərslərinə də.

Bu cümlədə işlədilən *akitprop* (*təbliğət*, *təşviqat*) sözü dilimizə rus dilindən keçmişdir. Daha sonra bu söz Azərbaycan dilində təhrif olunmuş vəziyyətdə işlədilməyə başlamışdır.

Bəzi sözlər də var ki, onlar ədəbi dildə işlədilməsə də, danışq dilində onlara rast gəlmək olur. Məsələn: Bayaq *selsovetin* əliylə yazmışdılar ki, Almaz *intriqant*dir. Burada işlədilmiş *intriqə* sözü xalq danışq dilində işlədilir.

A.Babayev neologizmlərin ümumi və xüsusi növlərini fərqləndirmişdir (2, s.294). Ümumi neologizmlər dilə başqa dildən keçir və hamı tərəfindən işlədilir. Xüsusi neologizmlər isə fərqli şəxslər tərəfindən dilə gətirilir. Bu, müxtəlif elm sahələrinə aid kəşflərin adı, yazıçı və şairlərin düşünüb tapdığı sözlərdən ibarət olur. Məsələn, Azərbaycan dilində *toxac*, *əyləc*, *göy qurşağı* kimi sözləri R.Rza, *sayışmaq* sözünü isə S.Vurğunun gətirmişdir.

Dil tarixinin bütün mərhələlərində təsadüfən, necə deyirlər, göydəndüşmə kimi, yeni söz əmələ gələ bilər, yaxud kimsə nə etdiyini dəqiqliklə bildirmək istədikdə, könüllü olaraq yeni söz yarada bilər. İngilis dilində nümunələr verək: *bang* (zərbə), *pop* (partılıq, çartılıq) və *whizz* (fit) sözləri kimi təkrarlanan, əks-səda verən sözlər, yaxud *ta-ra-ra-boom-de-ay* və *a-heigh-and-a-ho-and-a-heigh-nonny-no* sözlərindəki mənasız hecalar üçüncü bir təsnifat da yaradır və bu, asanlıqla izah edilə bilər (5, s. 16).

Gəlin *dog* (it) və *pig* (donuz) sözlərini birinci təsnifata aid olan söz kimi götürək. ‘Dog’ sözü qədimdə *hound* kimi işlədilir (8, s. 12). Məlum olduğu kimi, *dog* sözü cəmdə *dogena* kimi yazılmış və XII əsr əlyazmalarında latın dilində *canum* mənasında işlədilir. Onun əvvəlki mənşəyi və tarixi tam məlum deyil. Bir neçə il sonra *pig* sözünə ilk dəfə “Rahiblərin nizamnaməsi” (Ancrene Riwe) əsərində təsadüf edilir. Onun qədim forması *swine* (donuz) sözü idi. *Bad* (pis), *big* (böyük), *cut* (kəsmək), *fog* (duman), *lad* (gənc oğlan) və *lass* (gənc qız) kimi naməlum mənşəli sözlər ilk dəfə XIII-XIV əsrlərdə işlədilmişdir. XVI əsrdə *bet* (mərc gəlmək), *crease* (qat salmaq), *dodge* (biclik işlətmək), *gloat* (başqasının pis vəziyyətinə sevinmək), *jump* (tullanmaq), XVII əsrdə *blight* (ziyan vermək), *chum* (birgə yaşamaq), *fun* (əylənmək), *hump* (belini bükmək), *job* (təsadüfi işdə işləmək), XVIII əsrdə *bore* (darıxmaq), *donkey* (uzunqulaq) (ilk dəfə ‘dunkey’ kimi işlədilmişdi), *hoax* (aldatmaq), *jam* (mürəbbə), ilk dəfə XIX əsrdə *slum* (xarabalıq), *loaf* (avaralanmaq, veyillənmək) sözlərinə rast gəlirik. “Oksford lüğəti”-nə əsaslanaraq belə qərara gəlirik ki, axıncı sözü ilk dəfə C. Nil “Kömürlə çəkilən eskizlər” əsərində işlədərək, onu ara sözü, yaxud şivə sözü hesab etdiyindən, dırnaq işarəsi arasında yazmışdır: ‘One night, Mr Dobbs came home from his “loafing” place - for he “loafs” of an evening like the generality of people – that being the most popular and the cheapest amusement extant.’ (Bir gecə cənab Dobbs hər gün gəzişdiyi yerdən evə gəlirdi. O, bir çox insanların axşamlar vərdis etdiyi kimi boş-boş gəzməyi sevirdi, bu adət insanlar arasında ən məşhur və ən ucuz əyləncə növü idi). Bir neçə il sonra həmin sözü Ç.Dikens “Martin Çazlivit” əsərində, daha sonra isə xanım B.Stou “Tom dayının koması” əsərində işlədir. Heç kəs onun mənşəyini bilmir. C.R.Lovell iddia edirdi ki, o, bəlkə də, *lofen* sözündən yaranmışdır (alman sözü olan *laufen* ‘to run’ *qaçmaq* sözünün dialekt variantı) (7, s. 9).

V.Şekspir əsərlərində çox miqdarda yeni sözlər işlətməmişdi. S.Potter yazır ki, V.Şekspir ingilis dilinə hər hansı bir şəxsin verdiyi yeni sözdən təxminən 2, 000 artıq yeni söz gətirmişdir (8, s.100).

V.Şeksprin əsərlərində yaratdığı yeni sözlərin bir qismini təqdim edək:

/Accused/ “müttəhim”, /addiction/ “asılılıq, aludəçilik”, /amazement/ “təəccüb”, /arouse/ “oyatmaq, doğurmaq”, /assassinate/ “sui-qəsd”, /blushing/ “qızaran”, /champion/ “mübariz”, /circumstantial/ “ətraflı”, /compromise/ “güzəşt”, /courtship/ “məhkəmə”, /countless/ “hesabsız”, /critic/ “tənqidçi”, /dawn/ “sübh, dan yeri”, /epileptic/ “epileptic”, /elbow/ “dirsək”, /excitement/ “həyəcan”, /exposure/ “ifşa”, /frugal/ “sadə”, /generous/ “alicənab”, /gossip/ “qeybət”, /hint/ “işarə”, /impartial/ “qərəzsiz”, /invulnerable/ “müdafiəsiz”, /jaded/ “əzgin”, /label/ “etiket”, /lonely/ “tənha”, /luggage/ “yük”, /majestic/ “əzəmətli”, /negotiate/ “danışmaq aparmaq”, /obscene/ “müstəsna”, /premeditated/ “düşünülmüş”, /scuffle/ “dava, savaş”, /torture/ “əzab, əziyyət”, /tranquil/ “rahat”, /varied/ “fərqli”, /worthless/ “qiymətsiz” və s. Qeyd etməliyik ki, bu sözlərin əksəriyyəti müasir ingilis dilində hələ də işlədilən sözlərdir (7, s.145).

Beləliklə, bu qənaətə gəlmək olur ki, sözlərin çoxmənalılığı və ya polisemiya dildəki bu və ya digər leksik vahidin ilkin mənadından başqa yeni mənələrdə işlənməsini şərtləndirir.

Dil heç vaxt sabit vəziyyətdə qalmır. İnsan cəmiyyətinin inkişafı və dəyişməsilə əlaqədar olaraq dil inkişaf edir və daima dəyişir. Bu vəziyyəti ingilis və Azərbaycan dillərində də müşahidə etmək mümkündür.

Hər dövrün tələbinə uyğun olaraq yeni sözlər yaranır və zaman keçdikcə həmin yeni sözlər arxaikləşir və onların yerini başqa yeni sözlər əvəz edir.

ƏDƏBİYYAT

1. Albert C. B. and Thomas C. A History of the English Language. London: Pearson Education, 1978, 438 p.
2. Babayev A. Dilçiliyə giriş. Bakı: Zərdabı, 2012, s. 515.
3. Crystal D. The English Language. UK: Penguin Books, 1988, 312 p.
4. Ильиш Б.А. История английского языка. Москва: Наука, 1968, 316 с.
5. Gelderen Elly van. A history of the English language. Amsterdam: John Benjamins Publishing company, 2006, 344 p.
6. Hogg R. The Cambridge History of the English Language. Vol I.: The Beginnings to 1066. Cambridge: Cambridge University Press, 1992, 633 p.
7. Millvard C.M.-Hayes M. A biography of the English Language. New York: Harcourt, 2011, 441 p.
8. Potter S. Dilimiz. İngilis dilində tərcümə etdilər: F.Y.Veysəlli, S.B.Mustafayeva. Bakı, 2014, s.167.

G.Mekhdiyeva

On the borrowed words in the english and azerbaijan languages

Summary

The article deals with the borrowed words in the English and Azerbaijan languages. Thus, it becomes clear that the plurality of words, or the fact that this or that lexicon in the language of the polysemy originates in the new meaning of the original meaning.

Language is not considered to be in the same position. The language is getting developed and changed depending on the development of the people's society. This situation is observed in the languages of English and Azerbaijan.

New words are formed in each language's word stock according to the requirements of the current period. Some words become archaic, and they are replaced by new words.

Observations show that the English language has always been open to external influences. Throughout the history, the English and Azerbaijan languages have borrowed many words from different languages. It should be emphasized that the the main part of the English language vocabulary is Latin and French origin. The Azerbaijan language is also known to have taken many words from Arabic, Persian, Greek, etc.

Key words: language, borrowed words, English, Azerbaijan, period, situation, time

**О заимствованных словах в английском и
азербайджанском языках**

Резюме

В статье рассматриваются заимствованные слова в английском и азербайджанском языках. Таким образом, становится ясно, что множественность слов или полисемия обуславливает тот факт, что та или иная лексическая единица языка от своего первоначального значения приобретает новые значения.

Язык никогда не бывает стабильным. Язык развивается и меняется в зависимости от развития человеческого общества. Такая ситуация наблюдается и в английском и азербайджанском языках.

Новые слова формируются в словаре каждого языка в соответствии с требованиями текущего периода. Некоторые слова становятся архаичными, и они заменяются новыми словами.

Наблюдения показывают, что английский язык всегда был открыт для внешних воздействий. На протяжении всей истории английский и азербайджанский языки заимствовали много слов из разных языков. Следует подчеркнуть, что основная часть словаря английского языка имеет латинское и французское происхождение. Известно также, что азербайджанский язык взял много слов из арабского, персидского, греческого и т.д.

Ключевые слова: язык, заимствованные слова, английский, Азербайджан, период, ситуация, время

Redaksiyaya daxil olma tarixi: 12.04.2019

Çapa qəbul olunma tarixi: 31.05.2019

Filologiya elmləri doktoru, professor Fəxrəddin Veysəlli tərəfindən çapa tövsiyə olunmuşdur